

Projekti

HAAPAJÄRVI**HAKULINKANKAAN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA**

Aihe

KOOSTE OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAVAIHEEN LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ SEKÄ NIIHIN LAADITUT VASTINEET**10.2.2025 /MI, RF, JK**

Hakulinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut yleisesti nähtävillä 10.1.2023 alkaen.

Seuraavaan on kirjattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadut lausunnot (17 kpl) sekä niihin laaditut vastineet. Mielipiteitä ei jätetty.

Seuraavat tahot ilmoittivat sähköpostiviestein, ettei heillä ole lausuttavaa Hakulinkankaan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta:

- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 16.2.2023:
ELY-keskuksella ei ole lausuttavaa Hakulinkankaan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.
- Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys 21.2.2023:
Yhdistys ilmoitti sähköpostitse, ettei jätä lausuntoa.

Sisällys

1 LAUSUNNOT	3
1.1 Pohjois-Pohjanmaan liitto	3
1.2 Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö	5
1.3 Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia	5
1.4 Museovirasto	6
1.5 Pohjois- Pohjanmaan pelastuslaitos, Pohde.....	6
1.6 Peruspalvelukuntayhtymä Selänne, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut.....	6
1.7 Ilmatieteen laitos	9
1.8 Fingrid	9
1.9 Telia Finland Oyj	11
1.10 Elisa Oyj	11
1.11 Metsäkeskus.....	11
1.12 Luonnonvarakeskus Luke	13
1.13 Oksavan metsästysseura ry	13
1.14 Kärämäen kunta	15
1.15 Nivalan kaupunki.....	15
1.16 Haapaveden kaupunki.....	15
2 MYÖHÄSSÄ SAAPUNEET LAUSUNNOT	16
2.1 Suomen Erillisverkot -konserni.....	16
3 MIELIPITEET	16

1 LAUSUNNOT

1.1 Pohjois-Pohjanmaan liitto

Lausunnon alussa on toteavaa tekstiä hankkeesta ja kaavaprosessista. Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 22.10.2022 ja seurantar ryhmän kokoukseen 30.11.2022.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisesti merkittävien tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan tarkemmassa suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on kuitenkin luonteeltaan yleispiirteinen alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kaavassa osoitettujen alueiden sijaintia ja laajuutta voidaan muuttaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa maakuntakaavatasoa tarkempien selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Hankkeen suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.–3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Hakulinkankaan tuulivoimapuiston suunnittelualuetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla). TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset ovat olleet maakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Sijainninhjausmallissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen alarajana on pidetty yhtenäistä seitsemän neliökilometrin (7 km²) aluetta, jolle mahtuu 7 tai enemmän tuulivoimaloita. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kuulemisaineisto (kaavaluonnos) on ollut nähtävillä 8.8.-23.9.2022. Maakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on kesällä 2024.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa on osoitettu sijainninhjausmallin pohjalta uusia tuulivoimaloiden alueita (tv-1, tv-2 ja tv-3) sekä päivitetty 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa osoitettuja tv-alueita. Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Hakulinkankaan tuulivoimapuiston suunnittelualue on tunnistettu suurimmaksi osin tuulivoimapotentialiseksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa tämä alue on osoitettu uutena potentiaalisena tuulivoimaloiden alueena (tv-3, 501 Multakaar-ronneva).

Vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute otetaan huomioon, kun maakuntakaava-aineistoa työstetään edelleen kohti maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 13 §) mukaista viranomaislausuntokierrosta (viranomaiset, kunnat). Vaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on valmistunut maakotkaselvitys ja käynnissä on maisemaselvitys, jotka tukevat myös maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointia. Hakulinkankaan tuulivoimapuiston osalta tämä tarkoittaa sitä, että maakuntakaavaluonnokseen merkittyä tv-3 -aluerajausta (tv-3 501) tarkastellaan uudelleen kaiken saadun palautteen ja selvitystiedon pohjalta ennen seuraavaa kuulemiskierrosta, johon edetään vuoden 2023 aikana.

Nykyisen oikeuskäytännön mukaan Hakulinkankaan tuulivoimaosayleiskaava voidaan viedä Haapajärven kaupungissa hyväksymiskäsittelyyn sen jälkeen, kun maakuntavaltuusto on hyväksynyt energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ja alue on osoitettu maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena (tv-alue). Maakuntakaavaa tarkempi kunta-kaava ei täten joudu odottamaan maakuntakaavan lainvoimaisuutta mahdollisen oikeuskäsittelyn päätteeksi, vaan yleiskaava voidaan hyväksyä, vaikka maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä olisi valitettu oikeusasteisiin.

Vaikutusten arviointi

Yksi hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista kohdistuu arvokkaisiin kulttuurimaisema-alueisiin. Suunnittelualueen luoteispuolella, noin kilometrin päässä suunnittelualueen rajasta sijaitsee maakunnallisesti arvokas Malisjokivarren kulttuurimaisema-alue ja lounaispuolella noin 5 kilometrin päässä valtakunnallisesti arvokas Kalajokilaakson viljelymaisema-alue. Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen vaikutukset näihin maisema-alueisiin on arvioitava huolellisesti ja esitettävä lievennystoimenpiteitä. Lisäksi tuulivoimalat tulevat näkymään selkeästi mm. suunnittelualueen ympärillä sijaitseviin kyliin ja järvien ja jokien rannoille. Hankkeen vaikutusten arvioinnissa on huomioitava vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Parhailaan laadittavana olevassa TUULI-hankkeen maakunnallisessa maisemaselvityksessä selvitetään valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja kulttuuriympäristöjen sietokyky seudullisesti merkittävänä tuulivoimarakentamisen aiheuttamille vaikutuksille. Lisäksi selvityksessä arvioidaan maisemavaikutusten merkittävyyttä ja esitetään maakuntakaavan ehdotusvaiheeseen vaikutuksia ehkäiseviä toimia.

Suunnittelualueen läheisyydessä sijaitsee maakuntakaavassa osoitettu luonnonsuojelualue, Hirsineva (SL), joka kuuluvat myös Natura-verkostoon (SCI). Luonnonsuojelualueeseen tulee todennäköisesti kohdistumaan merkittäviä vaikutuksia sähkönsiirrosta sekä hankkeiden yhteisvaikutuksista. Hankkeen vaikutukset on arvioitava huolellisesti Hirsinevan luonnonsuojelualueeseen.

Hankkeen todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia kohdistuu yhteisvaikutuksiin toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen ja muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitava ja tarkasteltava hankkeen vaikutuksia kulttuurimaisemaan, linnustoon, Hirsinevan luonnonsuojelualueeseen, petolinnustoon, sähkönsiirtoon ja erityisesti ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavaluonnos on laadittu YVA-selostuksen arvioidusta vaihtoehdosta VE3, jossa voimalat sijoittuvat suunnittelualueen länsiosaan Kangasniementien länsipuolelle. Voimaloita on vähennetty suunnittelualueen itäosasta ja näin ollen etäisyyttä on kasvatettu niin itäpuolen kyliin ja järviin kuin Hirsinevan Natura-alueeseen.

YVA-selostuksessa laaditaan lausunnossa esiin nostetut vaikutusarviointit riittävän kattavasti. Kaavaluonnosvaiheen asiakirjat perustuvat YVA-selostuksen aineistoon. Mikäli kaavan ehdotusvaiheessa tulee esiin lisäselvitystarpeita, täydennetään selvityksiä tarvittaessa.

1.2 Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö

Lausunnon alussa on toteavaa tekstiä hankkeesta ja kaavaprosessista.

Hakulinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tunnistettu suunnittelualueen vaikutusalueella sijaitsevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Haapajärven Hakulinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.3 Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia

Lausunnon alussa on toteavaa tekstiä hankkeesta ja kaavaprosessista.

Hankealueelta ei tunnetta muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjään-
nöksiä. Hankealueelle sijoittuu kaksi mahdollista muinaisjään-
nöstä, Kontionmäki tervahauta (kohdetunnus 1000037631) ja Multakaarto tervahauta (kohdetunnus 1000037630). Kohteita ei ole tarkastettu maastossa. Hankealueella sijaitsee useita mahdollisia tervahautakohteita, jotka on tunnistettu Museoviraston ja Oulun yliopiston yhteisen LIDARK-hankkeen yhteydessä. Hankkeessa tutkitaan arkeologisten kohteiden automaattista tunnistamista laserkeilausaineistosta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan, että YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan arkeologinen inventointi hankealueesta ja sähkönsiirtoreiteistä, jota käytetään myös osayleiskaavatyössä. Arkeologisen selvityksen tekijän tulee olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan museoon ennen maastoon menemistä, jotta museo voi toimittaa inventoijalle tiedon alueen arkeologisista havainnoista, jotka eivät näy muinaisjään-
nörekisterissä. Inventoinneissa tulee huomioida koko hankealue keskittyen arkeologisesti potentiaalsiin alueisiin sekä muuttuvan maankäytön alueisiin. Inventointia ei tule tehdä keskittyen vain suunniteltuihin voimalapaikkoihin, uusiin tielinjoihin, sisäisiin sähkönsiirtolinjoihin ja niin edelleen, koska suunnitellut sijainnit voivat muuttua hankkeen edetessä. Suunnitellut voimalapaikat tulee myös huomioida inventoinnissa riittävän laajalta alueelta (noin 300 metriä voimalapaikasta). Inventoinnissa tulee kiinnittää huomiota myös historiallisen ajan kohteisiin. Uusille kohteille tulee määrittää aluerajaus, jotta voimajohdon mahdollinen vaikutus niihin voidaan arvioida. Myös tunnettujen kohteiden kunto ja sijainti tulee tarkastaa.

Pohjois-Pohjanmaan museo voi tarkemmin arvioida hankkeen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön vasta saatuaan arkeologiset inventointiraportit hankkeesta. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportit digitaalisena arviointia varten Pohjois-Pohjanmaan museolle (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Arvioinnissa varmistetaan, että selvitykset vastaavat niille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportit toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjään-
nörekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi. Verkossa julkaistava tutkimusraportti ei saa sisältää yksityishenkilöiden henkilötietoja, esim. maanomistajan nimiä tai osoitteita. Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Arkeologisen inventoinnin tekijää informoitiin tarpeesta olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan museoon ennen inventoinnin maastotöitä lausunnossa esitetyn mukaisesti.

Arkeologinen inventointi on laadittu ja valmis aineisto on toimitettu ohjeistuksen mukaisesti museolle

1.4 Museovirasto

Museovirasto on edentänyt oheisen asian toimijalle Pohjois-Pohjanmaan museo, joka vastaa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön viranomaistehtävistä Pohjois-Pohjanmaalla.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Merkitään tiedoksi. Museovirasto poistetaan kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman osallisista.

1.5 Pohjois- Pohjanmaan pelastuslaitos, Pohde

Lausunnon alussa on toteavaa tekstiä hankkeesta ja kaavaprosessista. Pelastusviranomaisen on tutustunut asiakirjaan ja toteaa, ettei osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ole huomautettavaa. Pelastusviranomaisen antaa lausuntonsa yleiskaavaluonnoksesta.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.6 Peruspalvelukuntayhtymä Selänne, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut

Hankkeen yhteydessä on syytä selvittää/tarkentaa aineistossa mainittujen selvitysten lisäksi seuraavat asiat:

- Alueella olevien maa-aines- ja ympäristölupien huomioiminen. Hankkeen vaikutukset maa-ainesten ottamiseen alueella rakennusvaiheessa ja rakentamisen jälkeen. Alueella voimassa olevat luvat:
 - Maa-aineslupa (nimi poistettu) 20.6.2018 § 4, kiinteistö 69-402-28-38, etäisyys myllyyn (numero 15) noin 200-300m. Lupa päättyy 31.6.2028.
 - Maa-aines/ympäristölupa (nimi poistettu) 25.9.2020 15 §, kiinteistö 69402-227-1. Lupa päättyy 31.12.2030.
 - Maa-aines/ympäristölupa (nimi poistettu) 31.3.2022 5 §, 69-893-10-1. Lupa päättyy 6.5.2032.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Tila 69-402-28-38 on kaavassa maa- ja metsätalousaluetta, eikä sitä koske kaavamerkintöjen puolesta erityisrajoitteita, jotka vaikuttaisivat maa-aineslupaan.

Tila 69-402-227-1 on kaavassa maa- ja metsätalousaluetta, jolla sijaitsee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä kohde (viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikka). Viitasammakon levähdys- ja lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 § mukaisesti kielletty. Alueella on myös törmäpääskykolonia.

Tilan 69-893-10-1 palstoja on kaava-alueella 4 kpl, ja ne on osoitettu maa- ja metsätalousalueiksi ja turvetuotantoon (EO/tu). Maa- ja metsätalousalueilla on luonnon monimuotoisuuden kohteita, jotka tulee huomioida palstojen käytössä. Kaavaehdotusvaiheessa tarkistetaan kaava-alueen rajausta, jolloin harkittaneen myös turvetuotantoalueiden rajaamista pois kaavan alueesta.

- Hankeaikainen melu ja värinä työkoneiden, murskaamisen, louhinnan, porauksen, rikotuksen ja louheen/maa-ainesten käsittelyn ja kuljetuksen osalta.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Rakentamisvaiheen aikaiset käytännöt eivät ole kaavalla ratkaistava asia. Mikäli hankkeen rakentamisessa tarvittavat maa- ja kiiviainekset on mahdollista ottaa suunnittelualueelta, edellyttää maa-ainesten otto erillisen lupamenettelyn.

- o Tuulipuiston rakentamisen yhteydessä muodostuvien ylijäämämaiden käsittely, mainonta ja niiden ympäristövaikutukset. Maanlajitus saattaa tarvita ympäristöluvan (maankaatopaikka).

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Merkitään tiedoksi, joskaan tämä ei ole kaavalla ratkaistava asia. Hankkeessa syntyvien maamassojen määrää on arvioitu YVA-selostuksessa. Tarkoituksena on, että kaikki syntyvät massat pyritään hyödyntämään alueen rakentamisessa.

- o Mikäli alueelle tulee rakennusaikainen betoniasema, tulee se rekisteröidä, mikäli siihen sovelletaan Valtioneuvoston asetusta betoniaseman ja betonituotetehtaan ympäristönsuojeluvaatimuksista 858/2018 (YSL 52712014 116 S). Ilmoituksen käsittelee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Merkitään tiedoksi, tämä ei ole kaavalla ratkaistava asia.

- o Tuulivoimaloiden käytön lopettamiseen liittyvät toimet ja niiden ympäristövaikutukset. Miten varmistetaan tuulivoimaloiden purkutyöt tilanteessa, jossa toiminnanharjoittaja ei siihen pysty?

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Tuulivoimaloiden purkamisesta ja alueen ennallistamisesta vastaa tuulipuiston omistaja. Usein tuulipuistoista on sovittu purkuvakuus, jota voimaloiden omistaja alkaa kerryttää voimaloiden oltua käytössä muutaman vuoden. Voimakkaasti kehittyy kiertotalous vähentänee purkukustannuksia, kun kierrätyskelpoinen materiaali voidaan myydä.

- o Toimet häiriö- ja poikkeustilanteissa (onnettomuudet, öljyvuodot, tulipalo, ilkivalta, jäiden muodostuminen lapoihin tms.), niiden esiintymisen todennäköisyys ja mahdolliset ympäristövaikutukset.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä on tunnistettu hankkeeseen liittyviä mahdollisia onnettomuus- ja poikkeustilanteita, arvioitu niiden todennäköisyyttä sekä esitetty riskien vähentämiskeinoja ja korjaavia toimenpiteitä. Asiaa on avattu tarkemmin YVA-selostuksessa. Säännöllisellä huollolla ja ylläpidolla varmistetaan voimaloiden turvallinen toiminta kaikissa olosuhteissa. Turvallisuutta voidaan parantaa panostamalla ohjeistukseen, valvontaan sekä voimalalla työskentelevien henkilöiden asianmukaiseen turvallisuuskoulutukseen. Voimalassa vierailvilla henkilöillä on oltava mukana turvallisuuskoulutuksen saanut saattaja. Tuulivoimalat on varustettu erilaisilla turvatoiminnoilla, jotka pysäyttävät voimalan häiriötilanteessa. Lisäksi voimalan ohjausjärjestelmään on aseteltu erilaisia turvallisuuteen liittyviä raja-arvoja, jotka pysäyttävät voimalan, jos raja-arvo ylittyy. Turvallisuuteen liittyviä raja-arvoja ovat esimerkiksi liian kova tuuli, roottorin ylinopeus, siipien jäätyminen ja värinä.

- o Hankkeen rakentamisvaiheessa alueella oleva kalusto, koneet ja laitteet, sosiaalitalat, polttoainetarastot, sekä niiden toiminta-ajat ja ympäristövaikutukset, sekä mahdolliset toimet ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Rakentamisvaiheen aikaiset käytännöt eivät ole kaavalla ratkaistava asia. Tuulivoimaloiden rakentamisvaiheen vaikutuksia turvallisuuteen aiheutuu rakennustöistä ja liikenteestä. Rakentamisesta aiheutuvia turvallisuusvaikutuksia, kuten ulkopuolisten kulkua työmaa-alueelle, ehkäistään tarvittaessa rajaamalla alueen käyttöä rakentamisen aikana. Rakentamisen aikaiset järjestelyt ja niihin liittyvät mahdolliset ympäristövaikutusten vähentämistoimet ratkaistaan hankkeen myöhemmässä vaiheessa mm. rakennuslupahakemuksessa.

- o Melu- ja välkemallinnusten vastaavuuden arviointi toteutuneiden hankkeiden osalta, joissa tehty toiminnan aikaisia mittauksia. Miten hyvin mallinnukset vastaavat todellista tilannetta?

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Melumallinnus on tehty Ympäristöministeriön hallinnon ohjeita 2/2014 "Tuulivoimaloiden melun mallintaminen" raportin mukaisilla laskentaparametreilla. Tavanomainen tuulivoimalan äänitason vaihtelu (NAM, Normal amplitude modulation) on osa tuulivoimalaitoksen toimintaa ja sisältyy ohjearvoihin.

Kaavassa on yleismääräys, jossa todetaan seuraavaa: Alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015) ja asumisterveysasetuksen (545/2015) melutason toimenpiderajat sisätiloissa. Ennen rakennusluvan myöntämistä on varmistettava, etteivät ohjearvot ylity.

Välkemallinnuksen osalta voidaan todeta seuraavaa:

Koska Worst Case -laskenta perustuu auringon asemaan suhteessa tuulivoimalaitokseen ja tarkastelupisteeseen, voidaan laskennan tarkkuutta pitää hyvinkin luotettavana, kun määritetään välkkeen mahdollisia esiintymisajankohtia. Kun tarkoituksena on ennustaa todellista välkkeen esiintyvyyttä alueella vuoden aikana, ei Worst Case -mallinnus vastaa todellisuutta.

Real Case -mallinnuksessa käytetään keskimääräisiä auringonpaisteisuustietoja ja Tuuliatlaksen mukaan määritettyjä tuulen suuntien toiminnallisia aikoja. Mallinnuksen mukainen Real case -tulos kuvaa tavanomaisen vuoden tilannetta. Välkevaikutusten todellinen tilanne siis vaihtelee eri vuosina, koska välkkeen esiintyminen tietyssä katselupisteessä tietyllä hetkellä edellyttää, että

- *aurinko paistaa tuulivoimalaitosten roottorin takaa tarkastelupisteeseen*
- *tuulivoimala pyörii ja tuulivoimalan roottorin asento mahdollistaa liikkuvan varjon syntyminen takana olevaan tarkastelupisteeseen*
- *ilman kirkkaus mahdollistaa varjon syntyminen.*

Real Case -mallinnuksessa tuotetaan paras mahdollinen ennuste tulevasta välke-tilanteesta alueella. Mallissa ei kuitenkaan huomioida rakennusten ja puuston peitevaikutusta. Jos tuulivoimalat eivät ole nähtävissä, eivät ne myöskään aiheuta välkevaikutuksia. Mallinnusta on täydennetty erillisellä välkemallinnuksella, jossa on otettu puusto huomioon.

- o Luonnonmuistomerkkien sijainnin selvittäminen maastossa, niiden esittäminen kartoissa ja huomioiminen toiminnassa. Rauhoitetun luonnonmuistomerkin vahingoittaminen tai turmeleminen on kielletty. Ympäristönsuojelun tietojen mukaan hankealueella on kaksi luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettua kohdetta. (Suuri mänty N:7087424, E 416669 ja Kultakuusi N:7088097 E:414625 (ETRS-TM35FIN).

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Lisä-Pellonpään mänty ja Käpyahon kultakuusi on huomioitu kaavaluonnoksessa luonnonmuistomerkkeinä.

Suunnittelualueella ei ole pysyvää asutusta, mutta alueella sijaitsee yksi loma-asuinkäytössä oleva rakennus. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on maininta, että käyttötarkoitus tullaan osayleiskaavan myötä muuttamaan niin, että tuulivoimarakentaminen hankealueella on mahdollista. Käyttötarkoitusta ei ole tarkemmin ilmoitettu. Terveystieteiden laitoksen ja asumisterveysasetuksen mukaiset sisämelun toimenpiderajat tulee huomioida pitkäkestoiseen oleskeluun tarkoitetuissa tiloissa.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Suunnittelualueella olevan lomarakennuksen käyttötarkoitus sekä kaava-alueen rajalla olevan taukotuvan käyttötarkoitus tullaan tarpeen mukaan muuttamaan ennen kaavan hyväksymistä maa- ja metsätalousrakennukseksi. YVA-selvityksen yhteydessä tehdyn

melumallinnuksen perusteella ohjearvot ylittävää melua ei aiheudu käyttötarkoituksen muutosten jälkeen asuin- ja lomarakennusten pihapiireille.

1.7 Ilmatieteen laitos

Lausunnon alussa on toteavaa tekstiä hankkeesta ja kaavaprosessista. Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.8 Fingrid

yksikön päällikkö, Mika Penttilä, 17.2.2023

Kiitämme yhteydenotosta. Annamme yhden lausunnon samanaikaisesti nähtävillä oleviin asiakirjoihin (YVA-ohjelma ja osayleiskaava).

Yleistä

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyytään riittävä.

Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan. Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset.

Kustakin liitynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

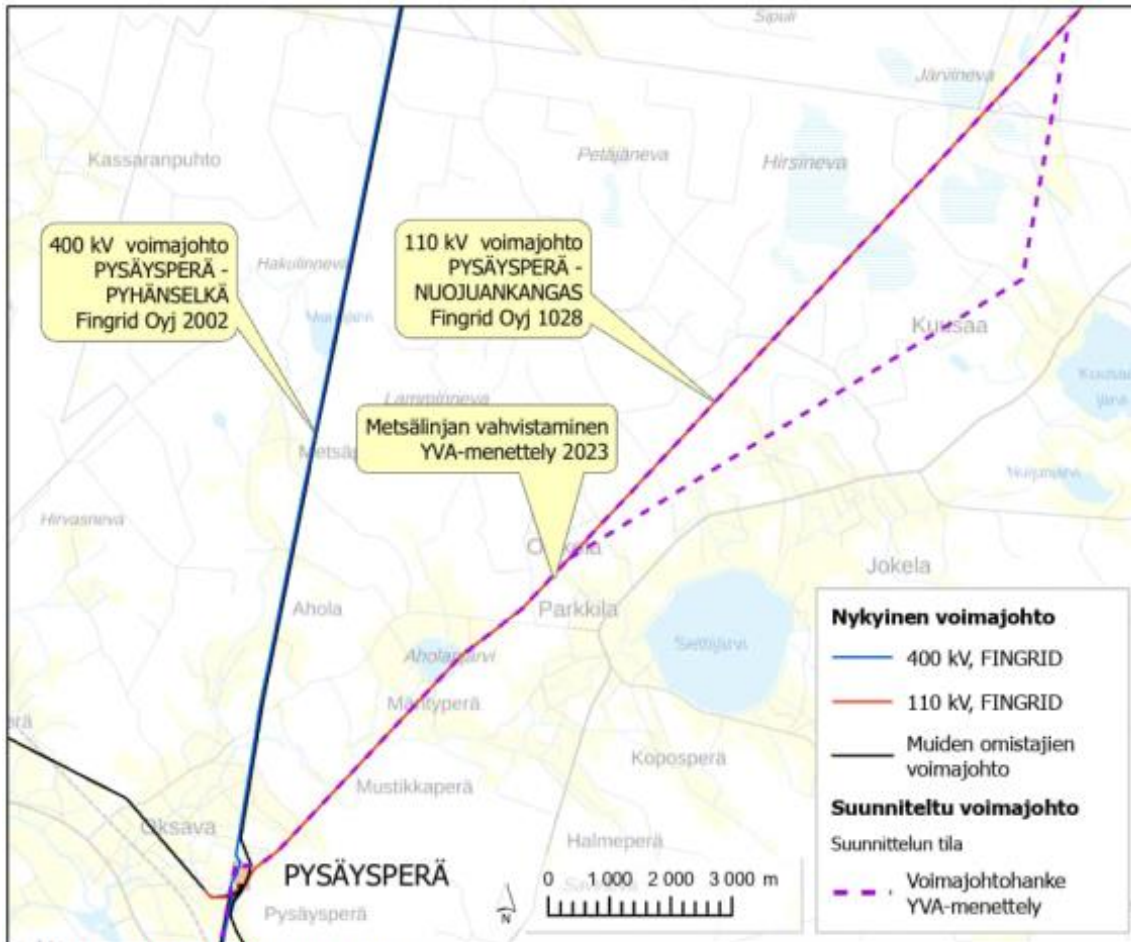
Tuulivoima-alue

Hakulinkankaan tuulivoima-alueen kokoluokalla tarvitaan 400 kV liityntä. Lausunnossa on annettu yhteystiedot, jota kautta Fingridistä saa lisätietoja.

Fingridin voimajohdot

Tuulivoima-alueella tai sen tuntumassa on Fingridin voimajohtoja ja voimajohtohankkeita (kuva 1).

Tuulivoima-alueen itäpuolta koskee se, että Fingrid on käynnistynyt 400 + 110 kilovoltin voimajohtohankkeen YVA-menettelyn Metsälinjan vahvistamiseksi. Uusi 400+110 kV voimajohto sijoittuu Vaalan Nujuankankaan ja Laukaan Vihtavuoren välille. YVA-ohjelma ovat nähtävillä 6.2.2023 – 8.3.2023. Välillä Nujuankangas-Haapajärvi uusi voimajohto sijoittuu nykyisen 220 kilovoltin voimajohdon Petäjavesi-Nuojua paikalle. Teknisenä vaihtoehtona Haapajärven Kuusaassa on Hirsinevan luonnonsuojelualueen kierto uudessa maastokäytävässä. Katso lisätiedot YVA-ohjelmasta verkkosivuilta <http://www.ymparisto.fi/metsalinjanvahvistaminenYVA>.

Kuva 1. Fingridin voimajohdot.

Voimajohtojen etäisyysvaatimukset tuulivoimaloille on otettava huomioon tuulivoimaloiden suunnittelussa myös tulevan voimajohtoratkaisun osalta. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta mitattuna, ottaen huomioon myös suunnitellut voimajohdot. Voimme toimittaa pyynnöstä tarkempaa tietoa johtoalueista.

Huomiona muistutamme, että tässä YVA-menettelyä ja kaavaa koskevassa lausunnossa ei oteta kantaa tuulivoima-alueen esitettyihin teknisiin ratkaisuihin. Kuten YVA-ohjelmassa asianmukaisesti lukee, voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Risteämälausunnossa esitetään annettua kaavalausuntoa yksityiskohtaisemmin ne seikat ja turvallisuusnäkökohdat, jotka hankkeen suunnittelijan ja toteuttajan on voimajohdon kannalta otettava huomioon. Lausuntopyynnön voi lähettää osoitteeseen Fingrid Oyj, Risteämälausunnot, PL 530, 00101 Helsinki tai sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Fingridillä ei ole muuta lausuttavaa tässä vaiheessa. Lausumme mielellämme jatkossa hankkeen eri vaiheista, tietojen ja ratkaisun tarkentuessa. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta. Pyydämme lähettämään meille tietoa hankkeen etenemisestä. Tätä asiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Lausunnossa esitetty tuulivoimaloiden etäisyysvaatimus johtoalueiden ulkoreunoista huomioidaan osayleiskaavatyössä. Hankevastaava pyytää risteämälausunnon myöhemmin rakentamissuunnitelmien edetessä.

1.9 Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Lisätietoja antaa tarvittaessa production-desk@teliacompany.com.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.10 Elisa Oyj

Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Lisätietoja antaa: verkontuki@elisa.fi

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.11 Metsäkeskus

Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Hakulinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Ohjelmassa on osallistamista ja vaikutusten arviointia suunniteltu pääosin laaja-alaisesti. Metsäkeskus esittää huomioitavaksi seuraavat erityisesti metsätaloutta koskevat näkökohdat.

Osayleiskaavan vaikutusten arviointi

Luontovaikutusten arvioinnissa on mahdollista käyttää myös metsäkeskuksen hallinnoimaa avointa metsä- ja luontotietoa mm. tietoa metsälain määrittelemien erityisen arvokkaista elinympäristöistä ja ympäristötukikohteista. Tietoa hyödynnettäessä on syytä tiedostaa, että Metsäkeskus päivittää avoimessa metsä- ja luontotiedossa esitettäviä metsälain 10§ -kohteita ja muuta luontotietoa jatkuvasti. Metsälain 10§ -kohteiden osalta niiden rajaukset ovat voineet muuttua metsälain ja sen soveltamisohjeiden muuttuessa.

Avoin metsä- ja luontotieto löytyy osoitteesta:

<https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto>

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Merkitään tiedoksi. Hankkeen YVA- ja kaavamenettelyn aikana toteutetuissa luontoselvityksissä on käytetty metsäkeskuksen avointa metsä- ja luontotietoa (8.1.2024). Luontoselvitysten tulokset on esitetty sekä YVA-selostuksen että myös osayleiskaavaa koskevan kaavaselostuksen liitteenä.

Tähän lausuntoon on liitetty myös tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle annetussa lausunnossa tehdyt seuraavat esitykset

Ohjelmassa on jo hyödynnetty metsäkeskuksen hallinnoimaa avointa metsä- ja luontotietoa mm. tietoa metsälain määrittelemien erityisen arvokkaista elinympäristöistä.

Tietoa hyödynnettäessä on syytä tiedostaa, että Metsäkeskus päivittää avoimessa metsä- ja luontotiedossa esitettäviä metsälain 10§ -kohteita ja muuta luontotietoa jatkuvasti. Metsälain 10§ -kohteiden osalta niiden rajaukset ovat voineet muuttua metsälain ja sen soveltamisohjeiden muuttuessa.

Avoin metsä- ja luontotieto löytyy osoitteesta:

<https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto>

Hiilinielut, metsäkato, vaikutukset luonnonvarojen käyttöön

Kohdassa 15.2 Ilmastovaikutusten arviointi on hyvin kuvattu, miten aiotaan arvioida vaikutukset metsien hiilinieluun ja -varastoon.

Metsäkeskus esittää, että tarkastelussa eritellään pysyvästi tai väliaikaisesti metsätaloustyöstä poistuvien alueiden pinta-alat: voimalat, uudet ja levennettävät tielinjat, sähköasemat, siirtolinjat ja maanottoalueet, joihin ohjelmassa mainitut vaikutukset hiilivarastoon, tulevaan kasvuun ja hiilinieluun perustuvat. Lisäksi on hyvä kirjata pysyvän metsäpinta-alan menetyksen

välttämiseksi ja korvaamiseksi esitettävät toimenpiteet eri vaihtoehdoissa. Metsäpinta-alan menetyksen osalta erityisen olennaisia asioita ovat siirtolinjojen sijoittuminen, uusien/parannettavien teiden todelliset leveydet sekä voimaloiden sijoittuminen. Metsäkeskuksen avointa metsävaratietoa voidaan hyödyntää myös tässä tarkastelussa.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen ja elinkeinoelämään

Vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen ja elinkeinoelämään on tarkoitus arvioida asiantuntijatyönä ja erilaisista palautteista. Metsäkeskus esittää, että vaikutusten arvioinnissa selvitetään muutokset puuntuotannossa ja -käytössä sekä toiminnallisesti että vaikutuksina työpaikoihin ja aluetalouteen. Tällöin tulee myös huomioida yhteisvaikutus seudulle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden kanssa.

Tieverkko ja maa-ainesten otto

Alueelle tullaan rakentamaan ja parantamaan tieverkostoa, joka hyödyttää myös metsätalouden kuljetuksia. Myönteisten vaikutusten vahvistamiseksi Metsäkeskus esittää, että tuulivoimarakentamiseen ja huoltoon liittyvää tieverkon vahvistamista ja täydentämistä ohjataan tarkasteltavaksi jo suunnitteluvaiheessa metsätalouskäytön näkökulmasta yhteistyössä maanomistajien ja puunkuljetuksia hoitavien tahojen kanssa. Metsätalouden harjoittamisen kannalta on myös varmistettava, että suunnittelussa järjestetään kulkuyhteydet metsäpalstoille ja metsäliittymät. Hankkeessa tarvitaan maa-aineksia voimaloiden rakentamisessa ja tieverkon parantamisessa. Metsäkeskus esittää, että vaikutusten arvioinnissa selvitetään maa-aineksen saatavuus ja maa-aineksen oton vaikutus muiden käyttäjien tarpeisiin.

Pintavedet

Kohdassa 5.7.2 todetaan, että toiminnan aikana ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia vesistöön, paitsi äärimmäisessä poikkeustilanteessa voimalan rikkoutuessa, jolloin esimerkiksi konehuoneessa olevat kemikaalit, kuten öljyt, voivat päästä ympäristöön ja sitä kautta pintavesiin. Lisäksi on huomioitu mahdollisista sulfaattimaista aiheutuva riski.

Metsäkeskus esittää, että arvioinnissa selvitetään myös rakentamiseen liittyvät tarvittavat vesiensuojeluratkaisut. Mikäli vesiä ohjataan olemassa olevaan, metsätalouden tarpeisiin suunniteltuun ojaverkkoon, tulee niiden mitoitus ja vesiensuojelurakenteiden riittävyys ja täydentämistarve nostaa vastaamaan hankkeen aiheuttamaa kuormitusta. Selvitys tarvitaan niin voimaloiden, siirtoyhteyksien kuin tieverkon osalta haitallisten vesistövaikutusten estämiseksi.

Metsäkeskus on tuottanut metsätalouden vesiensuojelutoimenpiteiden suunnittelun tueksi avoimesti käytettäviä paikkatietoaineistoja, joiden käyttöä edellä mainittuihin tarkasteluihin on myös mahdollista kokeilla.

<https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto/luontotietoaineistot/vesiensuojelu>

Hankeen ja siihen liittyvän kaavoituksen vaikutukset metsälainsäädännön toimeenpanoon

Kaavoituksen osalta Metsäkeskus muistuttaa, että Metsälaki (1093/1996) asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta.

Metsälain mukaan alueella tehtävistä hakkuista on tehtävä metsänkäyttöilmoitus.

Metsälakia sovelletaan vain yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan myös luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä.

Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimaansaoloon, kuten kestävän metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin (34/2015) (Kemera) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki).

Metsälain 10§ kohteet tulee huomioida arvioinnin ja kaavan tausta-aineistoina maankäyttöä suunniteltaessa (esimerkiksi kaavaselostuksen liitekarttana), mutta niitä ei tarvitse/tule esittää erillisinä merkintöinä kaavassa, koska eliölajien esiintymis- ja elinalueet muuttuvat ajassa ja kaavakartalle merkittynä tieto ei näin ollen ole ajantasaista.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Lausunnossa mainitut YVA-ohjelmaan kohdistuvat huomiot merkitään tiedoksi kaava-prosessiin. Hankkeen ja sen yhteydessä laadittavan osayleiskaavan mahdollistama tuulivoimapuiston toteuttaminen monipuolistaa alueen maankäyttöä tuoden metsätalouden, turvetuotannon, maatalouden ja sähkönsiirron lisäksi alueelle uuden energiatuotannon maankäyttömuodon. Metsätalouteen kohdistuvaa vaikutusten arviointia mm. metsätaloukseen poistuman osalta on arvioitu YVA-selostuksessa. Rakentamisen aikana on mahdollista tehdä yhteensovittamista alueen muiden maankäytön muotojen, kuten metsätalouden kanssa.

1.12 Luonnonvarakeskus Luke

Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiasta.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.13 Oksavan metsästysseura ry

Riistaekologian kannalta ajateltuna Hakulinkankaan tuulivoimahanke tulee toteutuessaan aiheuttamaan vääjäämättä hyvätuottoisten riistan lisääntymisalueiden menetyksiä, joilla tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia alueen riistakantoihin. Hanke aiheuttaa suuria tai pysyviä muutoksia metsästysjärjestelyihin ja hanke heikentää metsästys- tai virkistyskokemusta (mm. melu- tai maisemahaitan vuoksi) todella isolla alueella, sekä edistää metsästyksen elämysarvon kokonaisvaltaista rapautumista suurelta osin.

Lähtökohtaisesti metsästyksen elämysarvo koostuu pääosin elämys- ja liha-arvoista (kuten esim. hirvi), ja niiden yhteenlaskettu merkitys kansantaloudellisesti ja terveydellisesti ei ole pieni, eikä sitä tule väheksyä Hakulinkankaan hanketta eteenpäin vietäessä, vaan ne tulee ottaa huomioon, ja niille tulee antaa painoarvoa. Varsinainen metsästystapahtuma teollisesti rakennetun alueen keskellä tai välittömässä läheisyydessä ei varmasti tarjoa samanlaisia elämyksiä kuin aikaisemmin.

Nyt kyseessä olevan Hakulinkankaan hankealueen riistaeläinkanta on monipuolinen, ja kannat ovat elinvoimaisia. Alueella on tehty metsästäjien ja luonnossa liikkujien toimesta havaintoja kaikista suomen suurpedoista, sekä erittäin uhanalaisista päiväpetolinnuista, kuten maakotka. Lisäksi Luonnonvarakeskuksen uusin metsäpeurojen panta-aineiston mukaan alueella liikkuu myös yhä enenevässä määrin metsäpeuroja. Samaisen Luonnonvarakeskuksen mukaan alueella aikaisemmin ollut susireviiri on sittemmin sammunut, mutta joka tapauksessa kysymyksessä on varmuudella susiaktiivinen alue, ja uuden lauman synty alueelle on todennäköisesti vain ajan kysymys. Alueella tulisi järjestää suurpetojen lumijälkilaskentoja useampana talvena peräkkäin.

Alueella on myös havaintoja karhun pesäpaikoista, ja alue kuuluu osana Riistakeskuksen luokittelemiin ns. "kasvavan karhukannan"- alueisiin. Osittain tarkempia tietoja edellä mainituista asioista on saatettu hanketta vetävien henkilöiden tietoon yhteisvaikutusten arvioinnin aloituspalaverissa Haapajärvellä.

Toivomme, että arviointeja tehdessä myös ns. direktiivilajien, kuten susien- ja metsäpeurojen kanta-asioihin, sekä mahdollisiin metsäpeuran vasomisalueisiin, kuten Hirsineva, suhtaudutaan niiden vaatimalla vakavuudella, ja jos mahdollista, suurpetoyhdyshenkilöiden keräämä Tassu-järjestelmän havaintoaineisto otettaisiin myös huomioon selvityksiä tehtäessä, mikäli Suomen Riistakeskus olisi siihen myöntyväinen.

Metsästysseurana kaipaamme lisäksi puolueetonta tutkimusta siitä, miten tuulivoimapuistot vaikuttavat alueen tärkeimpien saaliseläinten, kuten hirvien, jänisten sekä metsäkanalintujen käyttäytymiseen, lisääntymiseen, ravintoon, sekä petouhkiin liittyen, ja kuinka eläimet ylipäänsä sopeutuvat. Mielestämme hankkeen yhteydessä tulisi esimerkiksi tutkia, että voisivatko

esimerkiksi voimaloista lähtevät äänet altistaa alueen tärkeimmät riistaeläinkannat helpommin suurpetojen ravinnoksi, ja sitä kautta toimia katalyyttina suurpetojen kantaongelmiin, voiko tästä seuraava kierre taas vaikeuttaa jonkin riistaeläimen selviytymistä lajina kyseisellä alueella.

Tuulivoiman vaikutuksia riistaan ja riistaelinympäristöihin on tutkittu Pohjois-Amerikassa, Euroopassa sekä Skandinaviassa, mutta ei Suomessa. Lähimmät ja oloihimme soveltuvat tutkimustulokset tulevat Ruotsista, jossa on tutkittu vaikutuksia metsäkanalintuihin ja poroihin, joka sinällään on jo lajina lähellä metsäpeuraa. Mielestämme eläinkantojen ja vaikutusten maasto-tutkimuksiin tulisi satsata merkittävästi enemmän kuin nyt on suunniteltu, ottaen huomioon jo pelkästään hankealueen suuri koko, ja jos suomalaista tutkimusta ei pystytä järjestämään, tulisi ottaa huomioon ruotsalaisten tekemä tutkimus aiheesta.

Tuulivoimaloiden ilmestymisellä maisemaan on varmuudella vaikutuksia ainakin metsäkanalintujen lisääntymiseen. Linnut todennäköisesti väistävät voimalan aiheuttamaa liikettä soidinten ja pesinnän aikana. Metsäkanalintujen on lisäksi todettu törmäävän usein voimalan vaaleisiin torneihin. Tästä syystä tornien alaosat tulisi merkitä lintupelottein matalille korkeuksille saakka (n. 30–40 m), tai merkitä muilla tavoin, esimerkiksi maalilla.

Lisäksi tiestö ja siirtolinjojen rakentaminen pirstovat metsämaisemaa ja aiheuttavat välillisiä vaikutuksia elinympäristön muutosten kautta myös hankealuetta laajemmalle alueelle. Uhkana on menettää myös alueella jäljellä olevat avokalliot tiestön, ja tuulivoimala-alueiden pohjustuksiin. Meille Oksavalaisille pirstoutumista tulee aiheuttamaan myös olemassa olevien siirtolinjojen, sekä uusien johtokäytävien rakentaminen Oksavan pysäysperällä sijaitsevalle sähköasemalle. Sähkölinjat, ja tuulivoimalat aiheuttavat aina hankaluuksia myös metsästyksen järjestelyn suhteen sekä ampumasuuntien ja varoetäisyyksien suhteen.

Haluamme painottaa myös, että metsästysharrastuksen merkitystä ja hyvien metsästysalueiden menetystä Haapajärven alueen elinkeinotoiminnalle ei voida pitää mitenkään merkityksettöminä. Tästä hyvä esimerkki on yksi suurimpia kesätapahtumia kaupungissa, yksityisen yrittäjän järjestämät erämarkkinat, tapahtuma, joka nojaa käytännössä täysin luontopohjaiseen metsästyks- ja ulkoiluharrastukseen.

Metsästäjien kannalta nyt YVA:n myötä toteutuvat eläinkuntaa koskevat tutkimukset suuntautuvat suurelta osin hieman "väärin" eläimiin, kuten viitasammakko ja liito-orava, pöllöt ja kurkien muuttoreitit, olkoonkin, että tärkeitä eläinkuntaa koskevia selvityksiä nekin ovat. Toivomme kuitenkin, että nyt alettaisiin vihdoin tutkia vaikutuksia paikallisesti merkityksellisiin riistaeläinlajeihin, ja kantoihin. Niihin, joiden kanssa olemme eläneet, ja joiden kanssa aioimme, ja joudumme elämään myös jatkossa.

Olemassa olevaan tietoon ja myöskin tiedon puutteeseen pohjautuen, Oksavan metsästysseura vastustaa nyt suunnitteilla olevan Hakulinkankaan tuulivoimatuotantoalueen rakentamista ja hankkeen eteenpäin viemistä sekä rakennusluvan myöntämistä. Mielestämme hankkeen toteutuskelpoisuus syvällä sisämaassa on kyseenalainen ennen mittavasti parempia selvityksiä. Mielestämme voimalarakentamista tulisi keskittää enemmän meri- ja rannikkoalueille.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE:

Hakulinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava laaditaan viranomaisohjeiden- ja määräysten mukaisena, alueidenkäyttölakiin (entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) perustuvana sekä ylemmän kaavatason ohjausvaikutus huomioiden. Ylemmän tason ohjaavana kaavana on tekeillä Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava, jonka ehdotuksessa (9.9.2024) Hakulinkankaan hankealueelle on osoitettu seudullinen tuulivoima-alue.

Hakulinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavoituksen rinnalla tehdään hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA), jota hallinnoi viranomaistahona Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. YVA-menettelyssä selvitetään hankkeen eri vaihtoehtojen

vaikutuksia YVA-lain ja -asetuksen edellyttämällä tavalla. YVA:ssa tutkitaan tuulivoimahankkeen vaikutuksia YVA-lain ja -asetuksen edellyttämällä tavalla. YVA-selostuksessa arvioidaan tuulivoimahankkeen vaikutuksia viranomaisohjeistuksen mukaisesti huomioon otettujen YVA-ohjelmasta annettu yhteysviranomaisen lausunto. Hakulinkankaan hankkeen osalta vaikutuksia arvioidaan laajasti mm. alueen ja lähiympäristön luontoarvoihin. YVA-selostuksessa arvioidaan myös hankevaihtoehtojen vaikutukset nykyiseen maankäyttöön ja ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä sitä kautta virkistykseen ja metsästyseen. Metsästyksen kohdistuvat vaikutukset ovat suurempia hankkeen rakentamisvaiheessa, jonka jälkeen vaikutukset vähenevät tuulivoimaloiden ollessa toiminnassa. Mikäli rakentamistoimia tehdään aktiiviseen metsästysaikaan, voidaan liikkumista joutua rajoittamaan. Aktiivisella tiedottamisella ja yhteistyöllä voidaan rakentamisen aikaisia vaikutuksia metsästyksen lieventää

Alueiden käytöllä on aina vaikutuksia ympäristöön ja ihmisten elinoloihin. Alueidenkäytölain (entinen maankäyttö- ja rakennuslaki) tavoitteena tai veloitteena ei ole, ettei kaavoituksella olisi lainkaan vaikutuksia tai että vaikutukset olisivat pelkästään myönteisiä. Kaavoitus on usein eri tekijöiden ja tavoitteiden yhteensovittamista ja kaavaprosessissa esiin tulevat tavoitteet voivat olla myös toistensa kanssa vastakohtaisia. Tällöin kaavaprosessissa arvioidaan kaavaratkaisun vaikutukset, jotta asian suhteen tehtävät päätökset ovat tietoisia.

Pääosa Hakulinkankaan hankealueen maanomistajista tukee hanketta ja alueelta on tehty kattavasti kaavaa tukevia maankäytösopimuksia. Kunnan tehtävä on huolehtia alueellaan maankäytön suunnittelusta (AKL 20 §, entinen maankäyttö- ja rakennuslaki). Haapajärven kaupungin tekninen lautakunta on päättänyt Hakulinkankaan tuulivoimapuiston kaavoittamisesta 10.8.2022.

1.14 Kärämäen kunta

Lausunnon alussa on toteavaa tekstiä hankkeesta ja kaavaprosessista. Kärämäen kunnalla ei ole huomautettavaa Hakulinkankaan tuulivoimapuiston osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.15 Nivalan kaupunki

Lausunnon alussa on toteavaa tekstiä hankkeesta ja kaavaprosessista. Merkitään kaavoituksen vireille tulo tiedoksi. Nivalan kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksen, että tuulivoimaloiden etäisyys asutuksesta tulee olla vähintään 2 km. Koska suunnitellut voimalat sijaitsevat lähellä kuntien välistä rajaa, tulisi tuulivoimalat sijoittaa siten, ettei merkittäviä melu- ja välke vaikutuksia tule Nivalan kaupungin alueen kiinteistöille. Muilta osin OAS:sta ei ole huomauttamista.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

1.16 Haapaveden kaupunki

Lausunnon alussa on toteavaa tekstiä hankkeesta ja kaavaprosessista. Kaupunginhallituksella ei ole huomautettavaa lausuntopyyntöön.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

2 MYÖHÄSSÄ SAAPUNEET LAUSUNNOT

2.1 Suomen Erillisverkot -konserni

Viitaten lausuntopyyntöönne 11.1.2023 koskien Hakulinkankaan tuulivoimahanketta Haapajärvellä. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkkoperaattoripalvelut liiketoimintaan.

KAAVAN LAATIJAN VASTINE: Merkitään tiedoksi.

3 MIELIPITEET

Mielipiteitä ei jätetty.